

การพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน

COLLABORATION DEVELOPMENT OF DUAL VOCATIONAL EDUCATION MANAGEMENT OF INDUSTRIAL AND COMMUNITY EDUCATION COLLEGES IN UPPER NORTHERN REGION

ณัฐวิทย์ มุงเมือง¹ และ บุญสม วราเอกศิริ²

Nuttavit Mungmuang¹ and Boonsom Waraegsiri²

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ 169 หมู่ 3 ต.หนองแก้ว อ.หางดง จ.เชียงใหม่ 50230^{1,2}

North-Chiang Mai University, 169 Moo 3, Nong Kaew, Hang dong, Chiang Mai, 50230^{1,2}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รวมถึงแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ ในภาคเหนือตอนบน โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบธรรมดา และทดสอบสมมติฐานด้วยการคำนวณค่า P-value ผลการวิจัยสภาพความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การติดตามและประเมินผล การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน การค้นหาปัญหาและการวางแผนการพัฒนา มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน พบว่า ปัจจัยที่พยากรณ์ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน เป็นอันดับแรกคือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน การบริหารและหลักสูตร ส่วนแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ ประกอบด้วย การค้นหาปัญหา การวางแผนการพัฒนา การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการติดตามและประเมินผล

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาความร่วมมือ, การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาการบริหารการพัฒนา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research were to investigate the collaboration circumstance of bilateral cooperative education management, to examine the guidelines affecting the collaboration circumstance of bilateral cooperative education management, and to develop the collaboration guidelines for bilateral cooperative education management of Industrial and Community Education Colleges in Upper Northern Region. The Questionnaire was employed to examine the opinion from 360 samples. The results showed that the respondents expressed their opinion at the high level toward the collaboration circumstance of bilateral cooperative education management in regard to monitoring and evaluation, decision making and problem solving, cooperative, root cause analysis and development planning. The factors affecting the collaboration of bilateral cooperative education management were personnel factor instructional management, administration, and curriculum factors respectively. The collaboration development guidelines consisted of root cause analyzing, development planning, decision making and problem solving, cooperating, and monitoring and evaluating.

KEYWORDS : Guidelines Developing Collaboration, Dual Vocational Education Management

บทนำ

ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ในเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาให้มีความสอดคล้องกับแนวนโยบาย เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับสภาพการแข่งขันที่เปลี่ยนไปหลังจากประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การพัฒนาคุณภาพแรงงาน การเร่งผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการคือ ยุทธศาสตร์สำคัญที่ประเทศไทยควรเร่งดำเนินการโดยสามารถทำได้โดยการปรับระบบโครงสร้างการศึกษาให้เชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน การเร่งผลิตแรงงาน

ในส่วนที่ขาดแคลนโดยเฉพาะแรงงานฝีมือระดับอาชีวศึกษา เพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม และมีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่นับวันจะทวีความเข้มข้นมากขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2547)

นโยบายสำคัญที่กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดไว้ในนโยบายและแผนพัฒนาอาชีวศึกษาก็คือการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและชุมชนได้ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาและฝึกวิชาชีพ รวมทั้งให้มีการประสานงานในระดับชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการศึกษา และฝึกวิชาชีพในสถาบันทั้งของรัฐ

และเอกชนโดยการพัฒนาการจัดการศึกษา วิชาชีพรูปแบบต่าง ๆ ให้ประหยัดและมีลักษณะ ยืดหยุ่นหลากหลายและมีการเชื่อมโยงกัน มากขึ้นเพื่อให้สนองความต้องการที่แตกต่างกัน ของประชาชนได้อย่างกว้างขวาง เช่น การจัด การศึกษาระบบทวิภาคี (กรมอาชีวศึกษา, 2541) การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการ ศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถาน ประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของ รัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลา ส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ (พระ ราชบัญญัติการอาชีวศึกษา, 2551 หมวดที่ 1 มาตรา 6) ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับ ดูแลการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ได้ให้ ความสำคัญต่อการพัฒนากำลังคน ด้วยการ พัฒนาศักยภาพความรู้ในวิชาชีพ พัฒนาทักษะฝีมือ และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนไปสู่ เป้าหมายของการพัฒนาประเทศ (สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546)

ดังนั้น สถานศึกษาและสถานประกอบการ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือ ตอนบนจึงควรมีแนวปฏิบัติความร่วมมือ ด้านการค้นคว้าปัญหา การวางแผนการพัฒนา การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา การทำงาน ร่วมกัน และการติดตามและประเมินผล

เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนางานการศึกษา เพื่อผลิตนักเรียน นักศึกษา ให้สนองและทันต่อ ความต้องการของสถานประกอบการและ ตลาดแรงงาน สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาไม่ว่า จะอยู่ในรูปแบบหรือวิธีใดก็ตาม ต่างก่อให้เกิด ผลดีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ตรงจากสถานประกอบการ ฝึกให้ผู้เรียนมี ทักษะและเจตคติที่ดีในการทำงาน ทั้งยังก่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรอย่าง มีประสิทธิภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่สำคัญ อย่างยิ่งคือการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี สามารถปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้ อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมาตรฐาน การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเยอรมัน-ไทย (Germany–Thai Dual Excellent Education: GTDEE) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557)

จากสภาพการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมี ความสนใจอย่างยิ่งในการศึกษาการพัฒนา ความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือ ตอนบน ว่ามีความร่วมมือกันอย่างไร มีปัจจัย อะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความร่วมมือ และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง รวมทั้งจะมี แนวทางอย่างไรในการที่จะพัฒนาความร่วม มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใน ภาคเหนือตอนบน เนื่องจากตระหนักถึงความ สำคัญและความจำเป็นในการผลิตผู้สำเร็จ การศึกษาให้เป็นบุคลากรที่มีความรู้ สามารถ

ปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชนและสังคม โดยความร่วมมือกันในหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ตระหนักและยอมรับถึงความสำคัญของความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนาไปพร้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ยังสามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อเตรียมบุคลากรไว้ทดแทนการขาดแคลนในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษาสภาพความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ
3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้จัดการในสถาน

ประกอบการ และครูฝึกในสถานประกอบการ ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 15 แห่ง คือ วิทยาลัยการอาชีพจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง แพร่ น่าน ลำพูนและแม่ฮ่องสอน ดังนั้นประชากรในการศึกษารั้งนี้ มีจำนวนรวม 3,098 คน

การคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% มีค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ 0.05 รวมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น เท่ากับ 360 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเกิร์ต (Likert Scale) เป็นเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Item Objective Congruence: IOC) โดยข้อคำถามแต่ละข้อต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นตรงกับเนื้อหาที่กำหนด (บุญสม วราเอกศิริ, 2549) และนำผลจากการทดลองใช้แบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำค่าที่ได้แต่ละข้อมาคำนวณหาค่าหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach α -Coefficient) โดยเลือกทดสอบค่าความสอดคล้องภายในด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach (1990) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งกำหนดค่าแอลฟาจะต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของตัวแปรอิสระ พบว่าค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha ทั้งฉบับเท่ากับ 0.986 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.700

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 วิเคราะห์สมการความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในเขตภาคเหนือตอนบน

การแปลผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์สำหรับการแปลความหมาย อธิบายถึงระดับค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงต้องหาความกว้างในแต่ละชั้นของอันตรภาคชั้นและใช้สมการการคำนวณหา

ค่าของความกว้างของอันตรภาคชั้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2541)

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

โดยแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้
คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึงมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึงมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึงปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึงน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึงน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ สภาพความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านปรากฏผลตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อสภาพความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (n=360)

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	SD	ระดับความเห็นด้วย
1. การค้นหาปัญหา	4.13	0.569	เห็นด้วยมาก
2. การวางแผนพัฒนา	4.12	0.534	เห็นด้วยมาก
3. การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา	4.14	0.560	เห็นด้วยมาก
4. การทำงานร่วมกัน	4.14	0.582	เห็นด้วยมาก
5. การติดตามและประเมินผล	4.17	0.567	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.479	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบสภาพความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การติดตามและประเมินผล

มีค่าเฉลี่ย 4.17 และมิต้านที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การทำงานร่วมกัน และการตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหามีค่าเฉลี่ย 4.14 การค้นหาปัญหา มีค่าเฉลี่ย 4.13 และการวางแผนพัฒนามีค่าเฉลี่ย 4.12 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบนตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ปรากฏ ผลตามตารางต่อไปนี้

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	SD	ระดับความเห็นด้วย
1. ปัจจัยด้านการบริหาร	4.05	0.460	เห็นด้วยมาก
2. ปัจจัยด้านหลักสูตร	4.11	0.562	เห็นด้วยมาก
3. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน	4.12	0.534	เห็นด้วยมาก
4. ปัจจัยด้านบุคลากร	4.13	0.541	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.10	0.528	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.528 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัจจัยด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของ

กลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน (n=360)

สอน มีค่าเฉลี่ย 4.12 ถัดมาปัจจัยด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.11 และสุดท้ายปัจจัยด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ย 4.05 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ

ปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน ปรากฏผลตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณโดยใช้ตัวแปรอิสระพยากรณ์สภาพความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์			
	b	Beta	t	Sig (P-value)
ค่าคงที่	.510		4.245	.000
ปัจจัยด้านการบริหาร	.236	.227	4.475	.000
ปัจจัยด้านหลักสูตร	.161	.174	3.400	.001
ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน	.230	.257	5.454	.000
ปัจจัยด้านบุคลากร	.259	.292	5.882	.000
R = .856 R ² = .734 (73.40 %) R ² _{adj} = .730 SE _{est} = .248				

หมายเหตุ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวม ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .856 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .734 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้ 73.40 %

จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) และการทดสอบสมมติฐาน จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ตีที่สามารถพยากรณ์ความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ คือ ปัจจัยด้านบุคลากร โดยมีค่า β เท่ากับ .292 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่า β เท่ากับ .257 ด้านการบริหาร มีค่า β เท่ากับ .227 และปัจจัยด้านหลักสูตร มีค่า β เท่ากับ .174 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สภาพความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการค้นหาคำปรึกษา การวางแผนการพัฒนา การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา การทำงานร่วมกันและการติดตามและประเมินผลมีความสำคัญในระดับมากทุกประเด็น เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ พบว่า สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ

เป็นอันดับแรก คือ องค์ประกอบด้านการติดตามและประเมินผล มีองค์ประกอบที่มีความสำคัญในระดับมากเท่ากันคือการตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกัน ถัดมาคือ การค้นหาคำปรึกษา และสุดท้ายการวางแผนพัฒนา หากแยกพิจารณาในรายตัวชี้วัดพบว่าตัวชี้วัดที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ การร่วมมือกันสร้างเกณฑ์วัดผลและประเมินผล การร่วมกันหาสาเหตุ การให้ความรู้ ฝึกทักษะประสบการณ์ให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ส่วนตัวชี้วัดที่เหลือน้อย คือ ความร่วมมือในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น การร่วมกันนำผลการประเมินมาแก้ไขเพื่อพัฒนา การร่วมมือกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา การร่วมประชุมวางแผน จัดระบบ กำหนดระเบียบ การร่วมมือกันในการกำหนดโครงการ กิจกรรมในการปฏิบัติ การร่วมมือกันส่งเสริมทางวิชาการ อุปกรณ์การฝึก การสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร การร่วมมือวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา การแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบ การร่วมมือกันในการวางระเบียบ กฎเกณฑ์ในการปฏิบัติ การกำหนดการนิเทศติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนา การส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีงานทำการประสานผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการจัดทำข้อตกลงและแผนการไปปฏิบัติงาน การสำรวจและเก็บข้อมูลของปัญหา การสัมมนาหาแนวทางปรับปรุงการทำงานร่วมกัน การวางแผนติดตามและประเมินผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน สถานประกอบการสนับสนุนทุนการศึกษา การเลือกผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการอาชีวศึกษา

ระบบทวิภาคีและการร่วมมือกันคัดเลือกปัญหาตามลำดับความสำคัญมีความสำคัญในระดับมาก

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านบุคลากร เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร มีความสำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาตามลำดับคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารและด้านหลักสูตร หากแยกพิจารณาในรายตัวชี้วัดพบว่า ทุกตัวชี้วัดมีความสำคัญในระดับมาก โดยเฉพาะการประเมินผลการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ ลักษณะการปฏิบัติงานของบุคลากร ความรู้ความสามารถของบุคลากร การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร ความร่วมมือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการทำหลักสูตร การดำเนินการวางแผน หลักการบริหาร รวมถึงการประเมินการดำเนินงาน และปรับปรุงติดตามการประเมินผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ พบว่า องค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการค้นหาปัญหา การวางแผนการพัฒนา การตัดสินใจพัฒนา และแก้ปัญหา การทำงานร่วมกันและการติดตามและประเมินผลมีความสำคัญในระดับ

มากทุกประเด็น เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของแนวทางการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ พบว่า สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ องค์ประกอบด้านการติดตามและประเมินผล มีองค์ประกอบที่มีความสำคัญในระดับมากเท่ากัน คือ ด้านการตัดสินใจพัฒนา และแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกัน ถัดมาคือ การค้นหาปัญหาและสุดท้ายการวางแผนพัฒนา สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่พยากรณ์ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ถัดมาคือ ด้านการบริหารและสุดท้ายด้านหลักสูตร ตามลำดับ และปัจจัยทั้ง 4 ด้าน สามารถพยากรณ์ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้ 73.40 %

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจที่สอดคล้องกับการค้นพบทางวิชาการและงานวิจัยอื่น ๆ ซึ่งพอจะอภิปรายได้ตามประเด็นที่ค้นพบได้ ดังนี้

จากการศึกษาสภาพความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า องค์ประกอบของความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การค้นหาปัญหา การวางแผนการพัฒนา การตัดสินใจพัฒนา และแก้ปัญหาการทำงานร่วมกันและการติดตามและประเมินผล มีความสำคัญในระดับมากทุกองค์ประกอบโดยเรียงลำดับความสำคัญตามลำดับดังนี้ อันดับแรก ได้แก่ การติดตามและประเมินผล การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา การทำงานร่วมกันและการวางแผนการพัฒนา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าความร่วมมือด้านการค้นหาปัญหา ด้านการวางแผนพัฒนา การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการติดตามและประเมินผล มีส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอาจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540) ที่พบว่า สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้ความสำคัญกับด้านการวางแผนและการเตรียมการ การดำเนินการ การประเมินผลในระดับมากทุกด้าน นอกจากนั้นการศึกษาของ นวพร ถิ่นไทรงาม (2543) พบว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการควรร่วมมือกันติดตามและประเมินผล โดยกำหนดกฎเกณฑ์การประเมินและกำหนดผู้ประเมินให้ชัดเจน

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ของวิทยาลัยการอาชีพ พบว่า ต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบุคลากรเป็นอันดับแรกรองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารและด้านหลักสูตร เป็นอันดับสุดท้ายสามารถอภิปรายได้ว่า

ปัจจัยด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์ต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งให้ความสำคัญในประเด็นลักษณะการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นเรื่องแรก รวมถึงตัวชี้วัดด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร สามารถอภิปรายได้ว่า บุคลากรเปรียบเสมือนทรัพยากรอันมีค่าในองค์กร ดังนั้น สิ่งที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากร สถานศึกษาและสถานประกอบการ จึงควรร่วมมือกันในการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชาที่สอน จัดฝึกอบรมพัฒนาความรู้แก่ครูผู้สอน และครูฝึกให้มีทักษะ อันจะเสริมสร้างให้บุคลากรมีลักษณะการปฏิบัติงานที่ดี คือมีความขยันหมั่นเพียร มีความตั้งใจทำงาน มีความมุ่งมั่นที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ มีความรับผิดชอบต่องาน เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา ให้ความร่วมมือในงานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เกิดความสำเร็จมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สืบสกุล แสงธำรง (2542) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในประเด็นการสนับสนุนทรัพยากรบุคคล เพื่อการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีในลักษณะ

ต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี จำนวนผู้สอน การจัดการผลผลิต รวมถึงการประเมินผล ในการให้ครูเข้าใจถึงลักษณะงานที่ปฏิบัติ และยังสอดคล้องกันกับ กนกวรรณ ชูพิทักษ์นาเวช (2546), สุขุมวิทย์ สายโสภณ (2550) และประมา ศาสตรระจุ (2550) ที่ระบุว่าสมรรถนะของบุคคล ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ดีในทุกกลุ่มงานหรือทุกตำแหน่งในกลุ่มงาน ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (achievement motivation) การมีจิตบริการ (service mind) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ (expertise) การทำงานเป็นทีม (teamwork) และการมีมนุษยสัมพันธ์ (human relations)

ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเฉพาะด้านการประเมินผลการเรียนการสอน สามารถอภิปรายได้ว่าการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน เป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญที่ต้องมีควบคู่กันในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจดูได้จากการที่ผู้เรียนมีเวลาในการวางแผน การลงมือฝึกปฏิบัติและได้มีการประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นการประเมินความสามารถจากการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ การฝึกภายใต้สภาพแวดล้อมจริง การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อสังคม และประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการบูรณาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

มีสื่อ อุปกรณ์ การฝึกประสบการณ์ที่เพียงพอ และการใช้เครือข่ายทั้งที่เป็นบุคคลและสถาบัน ซึ่งทุกประเด็นมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาได้สอดคล้องกันกับ Good (1973) ที่อธิบายว่าการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ ในด้านต่อไปนี้ 1) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตามกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้เลือกเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจและโอกาส รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ 2) จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ให้ผสมผสานกัน อย่างกลมกลืนทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และสอดคล้องกับวิถีชีวิต 3) ใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งความรู้ให้กว้างขวางและครอบคลุม 4) ใช้เครือข่ายการศึกษาทั้งที่เป็นบุคคลและสถาบันวิทยาการอื่น 5) ใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติโดยผู้เรียนได้แสดงความสามารถการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติหรือผลิตรายงาน 6) ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง 7) มีการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และความร่วมมือที่ดี และ 8) ประเมินการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดในสถานศึกษา

ปัจจัยด้านหลักการบริหาร มีความสัมพันธ์ต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อภิปรายได้ว่า การจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพ การบริหารวัสดุ การดำเนินงาน กระบวนการจัดการบริหาร วัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแผน การกำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการเหมาะสมและเพียงพอ การเสนอขออนุมัติก่อนทำแผน การกำหนดชั้น

ตอนความร่วมมือ มีผู้รับผิดชอบ มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถร่วมมือได้ตามงบประมาณ มีรูปแบบการร่วมมือที่ชัดเจน ผลการประเมินตรงกับวัตถุประสงค์ พบปัญหาหรือจุดอ่อนในการดำเนินการ มีข้อดีหรือจุดแข็งในการดำเนินการความร่วมมือ มีการระดมพลังสมองเพื่อหาข้อดีหรือข้อเสีย นำผลที่ได้จากการระดมสมองมากำหนดกลยุทธ์และจัดทำแผนในครั้งต่อไปซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รวีวรรณ ชินะตระกูล (2535) ที่ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนั้น สถานศึกษาควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและสังคม จัดการศึกษาให้มีคุณภาพ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมในการประกอบอาชีพ ตลอดทั้งการร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตร เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Schmidt (1999) ที่ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนระบบทวิภาคีกับการเรียนปกติ ในประเทศเยอรมัน พบว่า การเรียนการสอนในระบบทวิภาคีเกิดประโยชน์ต่อด้านเศรษฐกิจมากกว่าการเรียนการสอนในระบบปกติ

ปัจจัยด้านหลักสูตร มีความสัมพันธ์ต่อความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านหลักสูตร ซึ่งเป็นปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จของความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนั้นสถานศึกษาและสถานประกอบการควรให้ความสนใจทำความเข้าใจให้กับบุคลากร โดยการจัดประชุม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรเข้าใจถึงเนื้อหาวิชาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับการฝึกวิชาชีพ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอนุกรรมการ

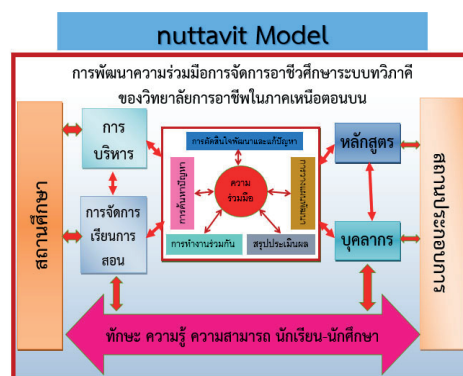
บริหารรับผิดชอบแต่ละกลุ่มแผนกวิชา เปิดโอกาสให้สถานประกอบการรับทราบข้อมูลพื้นฐาน พัฒนาบุคลากรในการจัดทำหลักสูตร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ รวมถึงการจัดหลักสูตรในลักษณะของการบูรณาการสอดคล้องกันกับการศึกษาของ อารักษ์ทองปาน (2543) ได้ระบุว่า ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในด้านหลักสูตรผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อหน้าที่ของสถานศึกษา ในการจัดประชุมสัมมนาให้แก่ครู-อาจารย์และคณาจารย์ของสถานประกอบการเพื่อจัดทำแผนการเรียนตลอดหลักสูตร เช่นเดียวกับ ประยุทธ์ ทะสุนทร (2540) ที่พบว่า หลักสูตรมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก เนื้อหารายวิชาส่วนใหญ่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน

สรุปได้ว่า การศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการค้นหาค้นหา ด้านการวางแผนพัฒนา การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า องค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา รวมถึงการทำงานร่วมกัน ถัดมาคือการค้นหาค้นหา สุดท้าย คือ การวางแผนพัฒนา

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ พบว่า ปัจจัยด้านการบริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กับแนวทางการร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกปัจจัย และทั้ง 4 ปัจจัย สามารถยืนยันความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ ซึ่งแสดงด้วยค่าน้ำหนักพยากรณ์ โดยสามารถเรียงลำดับปัจจัยที่พยากรณ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลอันดับที่ 1 คือ ปัจจัยด้านบุคลากร อันดับที่ 2 ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน อันดับที่ 3 ปัจจัยด้านการบริหาร และอันดับที่ 4 ปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยทั้ง 4 ด้าน สามารถพยากรณ์ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้ 73.40 %

ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาความร่วมมือด้านการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปประเด็นที่สำคัญได้ว่า การพัฒนาแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยด้านหลักสูตร ส่งผลต่อความร่วมมือของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งในด้านการค้นหาปัญหา ด้านการวางแผนพัฒนา การตัดสินใจพัฒนาและแก้ปัญหา ด้านการทำงานร่วมกัน

และด้านการติดตามและประเมินผล โดยยังประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่นักเรียน-นักศึกษา สถานประกอบการ และสถานศึกษา จากผลการศึกษาและข้อค้นพบทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้เสนอรูปแบบการพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ ในภาคเหนือตอนบน ในรูปแบบ ND Model (Nuttavit's Development Model)

ภาพที่ 1 ND Model

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น เป็นปัจจัยด้านบุคลากรที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในระดับมากเป็นอันดับแรก ดังนั้น สถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญในประเด็นของลักษณะการปฏิบัติงานของบุคลากร เช่น ให้คงอยู่เดิม หรือเพิ่มมากขึ้นเพราะยังมีช่องว่างที่สามารถพัฒนาและเพิ่มเติมขึ้นไปอีก เช่น การส่งเสริมให้มีการจัดอบรมครูร่วมกับสถานประกอบการ เป็นต้น

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
กลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญในระดับมาก
เช่นกัน โดยเฉพาะด้านการประเมินผล ดังนั้น
สถานศึกษาควรต้องให้ความสำคัญในประเด็นนี้
และเพิ่มเติมในบางส่วนที่ยังต้องได้รับการ
ปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้ดียิ่งขึ้น เช่น ควร
มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์และ
การจัดสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอสำหรับการฝึก
ประสบการณ์

3. ด้านหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างให้
ความสำคัญในระดับมากเป็นอันดับที่ 3 แต่
ก็มีบางข้อที่เห็นว่าควรสถานศึกษาและสถาน
ประกอบการ ควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนา
อาจต้องมีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำ
และพัฒนาหลักสูตร จัดทำหลักสูตรในลักษณะ
ของการบูรณาการ เป็นต้น

4. ด้านการบริหาร เป็นปัจจัยที่มี
ความสำคัญในระดับสุดท้าย สิ่งที่สถานศึกษา
และสถานประกอบการควรให้ความสำคัญ
เพิ่มขึ้น คือ ควรจัดงบประมาณให้เหมาะสม
และเพียงพอ การจัดบุคลากรให้เพียงพอในการ
ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้ง ต่อไป

1. ศึกษาการพัฒนาความร่วมมือ
จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในระดับแผนก
วิชา ของวิทยาลัยการอาชีพ
2. ศึกษารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ชูพิทักษ์นาเวช. (2546). *ขีดความสามารถของนักทรัพยากรมนุษย์โดยใช้กรณีศึกษา
บริษัทโทรคมนาคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์,
โครงการบัณฑิตศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์.* กรุงเทพฯ
: ชัคเชสมิเดีย.
- นพพร ถิ่นไทรงาม. (2543). *รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการ
จัดการฝึกทักษะวิชาชีพในรายวิชาปฏิบัติตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาอาหารและ
โภชนาการผลิตภัณฑ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การวิจัยเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญสม วราเอกศิริ. (2549). *ระเบียบวิธีวิจัย.* เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร. คณะผลิตกรรม
การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ประมา ศาสตรระจุ. (2550). *การพัฒนาเกณฑ์สมรรถนะในการประเมินผลการปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน.
ปริญญาการศึกษาดุฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ประยุทธ์ ทะสุนทร. (2540). *การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ระบบ
ทวิภาคี สาขาวิชาช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 10.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- รวิวรรณ ชินะตระกูล. (2535). *ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ
: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.*
- วรวิทย์ ศรีตระกูล. (2540). *ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคีสาขาวิชาช่างยนต์กับวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.*
- สุขุมวิทย์ สายโสมณ. (2550). *รายงานวิจัยเรื่อง The Competency of Provincial Intergrated
Administration Committee: A Comparative study Between Udonthani and Kon Kean
Province, Thailand. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- ลีบสกุล แสงธำรง. (2542). *การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทช่าง
อุตสาหกรรมในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาบริหารการอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.*
- อาชีวศึกษา, กรม. (2541). *การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กองการอาชีวศึกษากกรมอาชีวศึกษา.*
- อารักษ์ ทองปาน. (2543). *การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาน
ศึกษาภาคใต้. สาขาวิชาการบริหารการอาชีวศึกษา ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2546). *รายงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. สืบค้น
15 พฤษภาคม 2558, จาก <http://pimporn.nsdv.go.th/pr/dvt/dvt.htm>.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). *การจัดการอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. สืบค้น 8
เมษายน 2558, จาก <http://www.kanpoly.ac.th/kan/tavi/tavi3.pdf>.*
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Phychological Testing*. New York: Harper & Row.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed). New York: McGraw – Hill book.
- Klaus Schmidt. (1999). *A comparative study of Traditional dual vocational training program and
non-company-based training program on education achievement, economic, job
satisfaction, and training satisfaction education, Business (0688)*. Retrived May 20, 2015
from <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9841332>.
- Yamane, T. (1973). *Elementary Sampling Theory*. Englewood Cliff. New Jersey : Prentice–Hall.